

PiOWI - Główne zagadnienia

1. Dobra osobiste

- **osób fizycznych** : zdrowie, wolność, cześć (godność i dobre imię), swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczną, wynalazcza i racjonalizatorska.

Ponadto obowiązują następujące prawa: prawo do prywatności, prawo do spokoju (wolność od strachu), prawo do pozostawienia w spokoju, prawo do kultu po osobie zmarłej.

- **osób prawnych**: dobra sława (dobre imię, dobra reputacja) odpowiednik dobrej czci osoby fizycznej, nazwa indywidualizuje osobę prawną, nietykalność pomieszczeń, tajemnica korespondencji, sfera prywatności

2. Ochrona dóbr osobistych

- Żądanie zaniechania działania mogącego doprowadzić do naruszenia dóbr osobistych.
- Żądanie naprawienia skutków naruszenia dóbr osobistych poprzez:
 - złożenie oświadczenia o określonej treści i w określonej formie,
 - żądanie odszkodowania w formie pieniężnej,
 - żądanie pieniędzy, ale z zamiarem przeznaczenia na jakiś cel społeczny np.: Czerwony Krzyż. Zadośćuczynienie to zapłata określonej sumy pieniężnej tytułem krzywdy.
- Żądanie opublikowania sprostowania lub odpowiedzi prasowej na stwierdzenie zagrażające dobrom osobistym .

3. Licencje otwarte

- **CC** - Licencje CC można stosować dla dowolnego utworu, który podlega ochronie prawa autorskiego na przykład tekstu, obrazu, dźwięku czy utworu audiowizualnego. Licencje CC **nie** są przeznaczone do licencjonowania oprogramowania. Cztery warunki udostępniania utworów:
 - **Uznanie Autorstwa (ang. Attribution (BY))** : zezwala się na kopiowanie, dystrybucję, wyświetlanie i użytkowanie dzieła i wszelkich jego pochodnych pod warunkiem umieszczenia informacji o twórcy.
 - **Użycie Niekommercyjne (ang. Noncommercial (NC))**: zezwala się na kopiowanie, dystrybucję, wyświetlanie i użytkowanie dzieła i wszelkich jego pochodnych tylko w celach niekommercyjnych.
 - **Bez Utworów Zależnych (ang. No Derivative Works (ND))**: zezwala się na kopiowanie, dystrybucję, wyświetlanie tylko dokładnych (dosłownych) kopii dzieła, niedozwolone jest jego zmienianie i tworzenie na jego bazie pochodnych.
 - **Na Tych Samych Warunkach (ang. Share Alike (SA))**: zezwala się na kopiowanie, dystrybucję, wyświetlanie i użytkowanie pochodnych dzieł, pod warunkiem że będą one opublikowane na takiej samej licencji.

Istnieje 6 różnych kombinacji tych warunków:

- Uznanie Autorstwa (CC-BY)
- Uznanie Autorstwa Użycie Niekommercyjne (CC-BY-NC)
- Uznanie Autorstwa Użycie Niekommercyjne Na Tych Samych Warunkach (CC-BY-NC-SA)
- Uznanie Autorstwa Użycie Niekommercyjne Bez Utworów Zależnych (CC-BY-NC-ND)

- Uznanie Autorstwa Na Tych Samych Warunkach (CC-BY-SA)
- Uznanie Autorstwa Bez Utworów Zależnych (CC-BY-ND)
- **GNU GPL:** licencja wolnego i otwartego oprogramowania, celem licencji GNU GPL jest przekazanie użytkownikom czterech podstawowych wolności:
 - wolność uruchamiania programu w dowolnym celu (wolność 0)
 - wolność analizowania, jak program działa i dostosowywania go do swoich potrzeb (wolność 1)
 - wolność rozpowszechniania niezmodyfikowanej kopii programu (wolność 2)
 - wolność udoskonalania programu i publicznego rozpowszechniania własnych ulepszeń, dzięki czemu może z nich skorzystać cała społeczność (wolność 3).

4. **Baza danych** - zbiór **niezależnych** danych lub jakichkolwiek innych materiałów i elementów zgromadzonych według określonej **systematyki** lub metody, indywidualnie dostępnych w jakikolwiek sposób, w tym środkami elektronicznymi, wymagający istotnego, co do jakości lub ilości, **nakładu inwestycyjnego** w celu sporządzenia, weryfikacji lub prezentacji jego zawartości

Baza danych **może** być utworem (wtedy twórca ma prawa zarówno osobiste jak i majątkowe do niej) lub też nie (wtedy jednak producent bazy ma do niej prawa, trwające **15 lat**, prawa te są zbywalne, zawierają m.in. dozwolony użytek bazy danych, nie obejmują jednak programów komputerowych służących do stworzenia bazy)

5. Autorskie prawa osobiste i majątkowe

- **Osobiste:** są nieograniczone w czasie i niepodlegają zbyciu lub zrzeczeniu się (**niezbywalne i niezrzekalne**)
 - prawo do autorstwa utworu
 - prawo do oznaczenia utworu swoim nazwiskiem lub pseudonimem albo do udostępniania go anonimowo;
 - prawo do nienaruszalności treści i formy utworu oraz jego rzetelnego wykorzystania;
 - prawo do decydowania o pierwszym udostępnieniu utworu publiczności;
 - prawo do nadzoru nad sposobem korzystania z utworu.
- **Majątkowe**
 - Twórcy przysługuje wyłączne prawo do korzystania z utworu i rozporządzania nim na wszystkich polach eksploatacji oraz do wynagrodzenia za korzystanie z utworu
 - Opracowanie lub zwielokrotnienie bazy danych dokonane przez legalnego użytkownika nie wymaga zezwolenia autora.
 - Spadkobiercy po śmierci autora uzyskać mogą od 5% do 0,25% (dzieło plastyczne, fotograficzne) oraz 5% (dzieło literackie i muzyczne)
 - Organizacjom radiowym i telewizyjnym wolno nadawać opublikowane drobne utwory muzyczne, słowne i słowno-muzyczne wyłącznie na podstawie umowy zawartej z organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, chyba że prawo do nadania utworów zamówionych przez organizację radiową lub telewizyjną przysługuje jej na podstawie odrębnej umowy.

6. Dozwolony użytek

- bez zezwolenia twórcy wolno nieodpłatnie korzystać z już rozpowszechnionego utworu w zakresie własnego użytku osobistego (oprócz architektury i elektronicznych baz danych).

- dzieli się na prywatny i publiczny
- zakres własnego użytku osobistego obejmuje korzystanie z pojedynczych egzemplarzy utworów przez krąg osób pozostających w związku osobistym, w szczególności pokrewieństwa, powinowactwa lub stosunku towarzyskiego.
- wolno rozpowszechniać za pomocą anteny oraz sieci kablowej utwory nadawane przez inną organizację radiową lub telewizyjną drogą satelitarną albo naziemną, jeżeli następuje to w ramach równoczesnego, integralnego i nieodpłatnego rozpowszechniania programów radiowych lub telewizyjnych i przeznaczone jest do oznaczonego grona odbiorców znajdujących się w jednym budynku lub w domach jednorodzinnych obejmujących do 50 gospodarstw domowych.

Zmiany w ustawie: biblioteki mogą legalnie pobierać opłaty za użyczenie egzemplarzy rozpowszechnionych utworów, ułatwienie korzystania z utworów osieroconych, czyli wyłączonych obecnie z użytkowania ze względu na brak możliwości skontaktowania się z uprawnionym w celu uzyskania zgody na korzystanie, dopuszczenie tzw. incydentalnego użytku utworów, a więc wykorzystania utworów w sposób niezamierzony i niestanowiący istotnej części przekazu

7. **Wynalazek:** nowatorskie, oryginalne rozwiązanie problemu technicznego. Wynalazek musi: **być nowy, mieć poziom wynalazczy, nadawać się do stosowania w przemyśle**

Patent - daje możliwość do korzystania z wynalazku w sposób zarobkowy lub zawodowy, ochrona patentowa trwa **20 lat**.

Za wynalazki **nie uważa** się:

- odkryć, teorii naukowych, wzorów matematycznych
- wytworów o charakterze estetycznym
- gier
- programów do maszyn cyfrowych
- przedstawienia informacji

Ponadto patentów **nie udziela** się na:

- wynalazki sprzeczne z moralnością (np. maszyny do tortur)
- odmiany roślin lub rasy zwierząt
- sposoby leczenia ludzi i zwierząt

8. **Wzór użytkowy** - nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci (chronimy **10 lat prawem ochronnym**).

9. **Wzór przemysłowy** - nowa, oryginalna, nadająca się do wielokrotnego odtwarzania postać wytworu, przejawiająca się w szczególności w jego kształcie, właściwości powierzchni, barwie (chronimy **25 lat prawem z rejestracji**).

10. **Znak towarowy** - każde oznaczenie przedstawione w sposób graficzny lub takie, które da się w sposób graficzny wyrazić, służy do odróżniania towarów jednego przedsiębiorstwa od towarów drugiego (np. wyraz, rysunek, ornament, kompozycja kolorystyczna, forma przestrzenna) chronimy **10 lat prawem ochronnym**.

11. **Topografia układów scalonych** - rozwiązanie polegające na przestrzennym, wyrażonym w dowolny sposób, rozplanowaniu elementów, z których co najmniej jeden jest elementem aktywnym, oraz wszystkich lub części połączeń układu scalonego. Chronimy **15 lat prawem z rejestracji**

12. **Oznaczenie geograficzne** - oznaczenia słowne odnoszące się bezpośrednio do nazwy miejsca, miejscowości, regionu lub kraju, które identyfikują towar jako pochodzący z tego terenu (ochrona jest **bezterminowa**). [*Ozn. geograficznych i topografii układów scalonych miało nie być, tak było mówione na wykładzie, aczkolwiek pojęcie to pojawiło się w zagadnieniach na fejsie*]
13. **Procedura rejestracji w Urzędzie Patentowym RP**: Zgłoszenie ⇒ Klasyfikacja wynalazku ⇒ Badanie formalnoprawne zgłoszenia ⇒ Badanie czy spełnione są wszystkie wymagania ustawowe ⇒ Ogłoszenie o zgłoszeniu wynalazku w biuletynie ⇒ Badanie merytoryczne ⇒ Wydanie patentu lub odrzucenie wniosku.
[Szczegółowa procedura](#)
14. **Ochrona wizerunku**: rozpowszechnianie wizerunku wymaga zgody osoby na nim przedstawionej. Nie dotyczy to sytuacji, gdy osoba taka otrzymała opłatę za pozowanie. Ustawa przewiduje również kilka wyjątków dotyczących rozpowszechniania wizerunku. Zgoda nie jest wymagana, jeżeli wizerunek osoby powszechnie znanej wykonano w związku z pełnieniem przez nią funkcji publicznych, w szczególności politycznych, społecznych, zawodowych lub też osoba stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza.
W przypadku naruszenia prawa do wizerunku można domagać się zaprzestania publikowania wizerunku lub też zażądać zadośćuczynienia pieniężnego.